

NA TURJAKU JE ŽIVAHNO

V gradu obnavljajo marsikaj

Turjaški grad predstavlja največji grajski kompleks na območju naše občine. Njegovo ožje območje zajema objekt gradu, park ter grajsko pobočje s sprehajalnimi potmi, širše območje pa še grajske hleve ter pokopališče. Skupno je v gradu 2.901 kvadratnih metrov uporabnih prostorov, ne upoštevaje podstrešja in dvorišča.

Turjaški grad je v obnovi že vse od leta 1962. Tako je bil do sedaj grad v celoti pokrit z novimi strehami, ki so zavarovane s strelodolci, v celoti je sanirano obodno zidovje, postopno se izvaja horizontalna povezava zidovja z vmesnimi stropnimi konstrukcijami, prav tako pa se postopno izvaja sanacija proti vlagi, še posebej pa je bila v zadnjih letih povečana posebna pozornost varovanju naravne in kulturne dediščine. Ob obravnavi je občinska skupščina podprla usmeritev, da je potrebno poleg vlaganj v samo sanacijo gradu, zagotoviti tudi bodoče uporabnike, če želimo, da bo grad živel. Takrat je bilo sprejeto stališče, naj bi bili potencialni uporabniki predvsem organizacije s področja gospodarstva – muzeji in podobno, če pa med njimi ne bi bilo dovolj interesa, pa je seveda možna tudi gospodarska izraba prostorov, oziroma zaradi velikih površin tudi kombinirana uporaba teh prostorov.

Na podlagi teh usmeritev je občinski komitej za družbene dejavnosti pripravil posebno gradivo (podatki o komunalni opremljenosti, o vključenosti v planske dokumente...). Pripravljen in sprejet je bil osnutek odloka o razglasitvi Turjaškega grajskega kompleksa za kulturni in zgodovinski spomenik ter naravno znamenitost.

Vse to pa pomeni, da je potrebno najprej opraviti nekatera najnujnejša dela. Program je pripravil Ljubljana

ski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine ter vsebuje: zavarovanje objekta, minimalno gostinjsko ponudbo ter ureditev spremljajočih prostorov. Svoj program del je pripravilo tudi Turistično društvo Turjak, ki zajema še ureditev bližnje in širše okolice ter ureditev

Prispevek za turjaški grad:

Odbor za sanacijo turjaškega gradu posluje preko ŽR: KS Turjak 50101-645-62142 in nanj lahko svoj prispevek nakažejo tudi druge organizacije, društva, posamezniki z navedeno namero nakazila – prispevek za TURJAŠKI GRAD!

vodniške službe. Zapišimo tudi to, da je imenovan posebni gradbeni odbor, ki je nad vse aktivno pristopil k delu.

Skratka, turjaški grad bo urejen kot muzej, postal pa naj bi tudi turistični objekt. Muzejski del naj bi prikazoval vlogo gradu skozi najpomembnejša zgodovinska obdobja in sicer obdobja turških vpadov, protestantizma in narodnoosvobodilne borbe. Ureditev restavracij v južnem krilu pa bi omogočila izrabo gradu v turistične namene. Vsa ta dela pa v prvi fazi potekajo na sanaciji Dalmatinove kapele ter delni ureditvi južnega krila gradu. V okviru sanacije Dalmatinove kapele sodi ureditev mlajše gotške kapele z delno prezentiranimi freskami, starejša gotška kapela pa bo po končani prezentaciji namenjena stalni razstavi, ki bo prikazovala arhitektonsko rast turjaškega gradu od 13. stoletja dalje. Ureditev južnega krila gradu predvideva ureditev gostinjske sobe in manjših sanitarij v grajskem prtiličju ter povezovanju nadstropja. Skupno so ocenjeni stroški teh del omenjene prve faze na 209 milijonov dinarjev. Sredstva, ki so po zadnjih ponudbah izvajalcev ocenjena v višini 226 milijonov, naj bi prispevale republika in ljubljanska kulturna skupnost, komunalna skupnost ljubljanskih občin, stanovanjsko komunalna banka, sredstva zavarovanja...

Sanacija že poteka tako, da bi jo zaključili v prvi polovici septembra.

KMETIJE ODPRTIH VRAT VABIJO Ni ga čez domačega

Glede na izredno razpršenost naše občine, njeno raznolikost in hribovitost, kamor dostikrat zaide no-ga popotnika, smo se odločili, da mu v najodročnejših krajih odpremo gostoljubno kmetijo, kjer se bo lahko okrepil in odžejal.

Tako smo povedali pred tremi leti, ob slavnosti razglasitvi prvih kmetij odprtih vrat. Danes pa vam ponujamo nekaj imen kmetij, ki vas gostoljubno pričakujejo.

Gradaški Janko	- Janez Sečnik, Setnica 9
Pri Lenartu	- Stefan Kozjek, Koreno 8
Pri Ogrincu	- Alojz Marolt, Selo 6
Na Jankovem	- Antonija Kožuh, Črni vrh 29
Na Rusovem	- Ludvik Rus, Srednji vrh 11
Na Žuljevem	- Alojz Trobec, Setnik 20
V Malem vrhu	- Jernej Malovrh, Setnik 34
Pri Glažarju	- Janko Škof, Babna gora 11
Pri Koširju	- Setnikar Jože, Črni vrh 46
Pri Sedeju	- Janez Zakelj, Planina 3
Sukva Jraševce	- Selo nad Robom
Franc Praznik	- Podsmreka pri Velikih Laščah

To so imena kmetij, kjer vas bodo postregli s pravo domačo hrano in zvrhano mero gostoljubnosti.

»Zdaj že nekaj časa vsako soboto prirejamo plese, čez vikend pa hodijo ljudje sem gor na pizze,« pravi lastnik Brane Koscec, ki dobro ve, kako se obrača turistični dinar. »Pravijo, da so naše pizze celo boljše kot one doli v Ljubljani. Zdaj s poletjem pa bomo začeli tudi s pikniki, kjer bodo na voljo razne specialitete na žaru – ovčje meso, jagnjetina pa tudi kozličja nabodala, če bo posreči. Ne bo pa manjkalo tudi glasbe. Za to že zdaj skrbi ansambel »Laki« z Viča, ki je začel delovati pred kratkim.«

Podjetni Brane Koscec mora pošteno zavihati rokave, da sproti pripelje iz doline vse, kar potrebujejo gostje. Pri delu mu je v pomoč tudi mama, čez vikend pa žena Majda, ki sicer med tednom poučuje na šoli v njegovi domači Škofji Loki. Tu pa tam pa priskočita na pomoč tudi upokojenki Francka Mavec in Marija Szegen z bližnjega Golega.

Velik naval med vikendi in prazniki je dal misliti Branetu, da bi še nekoliko povečal svoje zmogljivosti. V načrtu ima večjo jedilnico s plesiščem, v letnem času pa bi rad uvedel tudi turistično jahanje (morda še letos). »Za kaj takega potrebujem štiri konje in pa dovolj travnikov za košajo,« trezno razmišlja Brane, ki sicer premore že enega haflingerja. »Če imaš status kmeta, še nekako prideš do zemlje, drugače pa je bolj težko.«

Podjetni kureški gostinec ne skriva tudi razočaranja, ker sem gor ne smejo tuji. Kureček je vendar odlična turistična točka, si misli, deviz pa se danes tudi nihče ne brani. Toda dokler bodo tu gori neokrnjene naravne lepote in bodo gobe in smučiča in bo dišalo po jagnetini in pizzah, veselje v njegovem prijetnem gostišču najbrž še ne bo zamrlo.

BRANKO VRHOVEC

Iz velikih dni boja za naše življenje

Proslava ob 45. obletnici padca belogardizma na Turjaku

Tisoletna trdnost turjaškega gradu je bila omajana 19. septembra 1945. Neizprosnna bitka o odločitvi nadaljnje usode našega naroda pa je takrat ob ruševinah gradu priborila eno največjih prelomnic v času NOB. Padec belogardizma na Slovenskem je odjeknil. Še dolgo potem, tja do leta 1944 pa se je po majhnih vaseh po Barju, Izanskem, na Gorenjskem in še kje čutila krvava oblast črnotokcev.

V letošnjem septembru bomo praznovali 45. obletnico padca belogardizma na Slovenskem. Odmaknjenost od dogodkov je sicer vedno bolj oddaljena, zato pa za vedno ostajajo popisane strani papirja, dokumenti in živa pričanja, ki na vse omenjene grozote ne bodo nikoli pozabila. Prav je, da se trenutka v zgodovini spomnimo z vsem spoštovanjem, prav pa je, da istočasno predstavimo kraj,

takšen, kakršen danes je.

Praznovanje bo torej 24. septembra s pričetkom ob 10. uri pred gradom na Turjaku. Prisotni bodo borci Prešernove, Cankarjeve in Tomšičeve brigade. Priprani smo, da ne bo manjkalo obiskovalcev, katerim kraji pripravljajo zanimiv program. Obljubili so nam, da se bodo izkazale tudi žene s svojimi kulturnimi dobrotami, morda pa bo najbolj zanimivo ponovno videti »prebujeno« KUD Marije Kogoj, kjer je izredno razvita prav pevsko dejavnost. Se dva žezla sta v ognju, prvo je nedvomno odprte gozdne učne poti, katera bo morda le ugledala svojo pravo otvoritev. Drugo žezlo pa je izid brošure, za katero je rokopis pripravila mlada študentka in domačinka Polona Šega.

MOJCA ČERNE

NAJVEČJE KORISTI DAJE ZNANJE

Po bogatejših poteh v šolske klopi

Do 1992. leta bosta zastopala delavce pri obrtnikih iz naše občine v skupščini Medobčinskega sklada za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana, Miklošičeva 26 Marija Marolt in Boro Vasič, obrtnike pa Lidija Pečnikar. Na 1. zasedanju skupščine v IV. mandatnem obdobju, ki je bilo 16. junija, je bil Boro izvoljen tudi za člana predsedstva, Lidija pa za članico komisije za izobraževanje.

V novo mandatno obdobje je sklad stopil s številnimi novimi oblikami povračil za krajše ali daljše izobraževanje in izpopolnjevanje ob delu po potrebah obrtne delavnice ali posameznika in z možnostjo povračila za dogovorjene oblike izpopolnjevanja znanja v tujini. Posebno zanimivi bodo tudi krajši tečajji, ki jih bo sklad organiziral neposredno s posameznimi šolami. Tako so n. pr. letos že tekli tečajji za gostinjske delavce.

Skupščina sklada III. mandatnega obdobja, ki jo je vodil Zlatko Krumpačnik, je sprejela poročilo o delu sklada v letih 1984 — 1987 ter poročilo o delu predsedstva, ki ga je podal predsednik Janez Bonča. Ta je med drugim povedal, da je bilo v tem času obravnanih in ugodno rešenih 436 prošelj delavcev iz 14 občin za povračilo stroškov izobraževanja po skrajšanih programih, po programu srednjega, višjega in visokega šolstva ter za pokritje stroškov raznih splošnih in strokovnih tečajev. V vse aktivnosti sklada je bilo v štirih letih vključenih več kot 10.300 delavcev in delavk. Strokovno izobrazbo ali izpopolnjevanje znanje si je pridobilo okrog 4.700 delavcev, osnovni tečaj iz varstva pri delu je opravilo 2.120, obnovenitveni pa 1.067 delavcev in delavk. Razne druge tečaje, ki so jih organizirale obrtne zadrage ali sekcije pri zvezi obrtnih združenj, pa je opravilo na račun sklada 1.200 delavcev in delavk. Nad 6000 pa jih je spoznalo ob različnih priložnostih zadožitve sklada in osnovnih organizacij sindikata ter pridobilo osnovna znanja o svojem pravnem položaju.

So delavci pri obrtnikih iz naše občine v preteklih letih (iz)koristili izjemne možnosti, ki jih jim pri izobraževanju ob delu in iz dela ter na kulturnem področju nudi sklad?

V neposrednem stiku s tehnično sekretarko sklada Malči Macura in sekretarjem Borutom Anzelcem oziroma organi sklada je bilo v preteklih štirih letih 1044 delavcev in delavk zasebnega dela drobnega gospodarstva iz občine Ljubljana Vič-Rudnik. K tem je potrebno dodati še tiste, ki so opravljali tečaje iz varstva pri delu pri obrtnih zadrugah in številne delavke iz frizerskih

Sklad je v sodelovanju s srednjo šolo za gostinstvo in turizem v Ljubljani pripravil tridnevne tečaje za delavce v gostinskih lokalih. Iz naše občine so se redno udeleževali tečaje delavci iz gostilne »Pri Kuklju« iz Velikih Lašč. Na sliki: med ogledom slovenskih narodnih jedi v Komposovem hotelu Ribno pri Bledu (foto: Stane Jesenovec)

salonov, ki so se udeležile tečajev in strokovnih ekskurzij v organizaciji sekcije frizerjev.

Številka bi bila v letih 1988-1992 lahko znatno večja, saj so predsedstvo, komisija za izobraževanje in odbor samoupravne kontrole v zadnjih dveh letih naredili tudi precej na področju obveščanja in stalnega zbiranja pobud in predlogov o še priročajših pristopih pri opravljanju nalog, ki jih ima sklad na izobraževalnem in kulturnem področju.

Na skupščini so sprejeli okvirni predlog, da bi bila jesenska ekskurzija po Jugoslaviji usmerjena v Karpatški del Srbije (Majdanpek, Djerdap, Negotin, Bor) ter da bodo septembra razpisali dotacije (100 milijonov din) izobraževalnim organizacijam, ki med drugim usposabljajo delavce za proizvodne in storitvene obrtne delavnice.

IZ POLHOVEGA GRADCA

Muzej v grajski senčnici

Z veliko požrtvovalnostjo, prizadevnostjo, znanjem in ljubeznijo je Jožica Kavčič zbrala in uredila številne zgodovinske predmete (nekateri so celo neprecenljive vrednosti) iz polhograjskega območja v krajevem muzeju, ki ima prostor v obnovljeni gloriati – grajski senčnici. In če vas bo pot med počitnicami vodila tudi mimo, ne pozabite ga obiskati.

Nov turistični prospekt

Turistično društvo Polhov Gradec in klub ljubiteljev divje narave BIMP – Modri panter (s sedežem prav tako v Polhovem gradu) sta

pred kratkim izdala lep in dovršen turistični prospekt z naslovom Polhov Gradec. Zatrtili so nam, da ga lahko prejmete na pograbski pošti, v tamkajšnji trgovini, na avtobusni postaji pa seveda pri Pratarju in na turističnih kmetijah ter kmetijah odprtih vrat. Prospekt vam nudi ob lepih fotografijah in zgoščenih informacijah tudi zemljevid Polhograjske planinske poti. In še to. Prirodoslovni muzej Slovenije v Ljubljani vabi na ogled spominske razstave Blagajev volčin – našo botanično znamenitost in prenovljeno razstavno zbirko ptičev.

NA OBISKU V GOSTIŠČU NA KUREŠČKU

Vikendi za sladokusce in ljubitelje narave

Odkar je pri gostišču na Kureščku potihnil vrišč otrok, ki so se podili po tamkajšnjih smučičih, je zajetna stavba s svojim slikovitim okoljem, smrekami, tratami, razvejanimi potkami in skrepnelim zi-

Brane Koscec: »Vse, kar potrebujem, si pripeljem sam.«

dovjem zapuščene cerkve neke v ozadju, kakor osamljeni stereo, ki je ostal brez otrok. Vse je nekam tiho in mirno, in če ne bi tu pa tam prihrpel sem gor kak avto in ne bi neke za domom meketale koze in ovce, bi človek mislil, da ga je zaneslo v zapuščene plansarske kraje.

Pa vendar se tu gori še vedno marsikaj zanimivega dogaja. Ne ob petkih popoldne, kot sem prišel sem, pač pa ob sobotah zvečer, ob nedeljah in ob praznikih.

Gostišče na Kureščku je kot nalašč za ljubitelje narave